

**U 53/2022 rd**

**Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslag till rådets beslut om utvidgning av EU:s förteckning över straffbara gärningar till brott mot begränsningsåtgärder (EU:s brott mot begränsningsåtgärder) och tillhörande meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet**

Enligt 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag till rådets beslut av den 25 maj 2022 om utvidgning av EU:s förteckning över straffbara gärningar till brott mot begränsningsåtgärder och tillhörande meddelande ("Towards a Directive on criminal penalties for the violation of Union restrictive measures") samt en promemoria om dessa.

Helsingfors den 30 juni 2022

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

Lagstiftningsråd Sami Kiriakos

JUSTITIEMINISTERIET

PROMEMORIA  
30.6.2022

EU/2022/0652

**KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL RÅDETS BESLUT OM UTVIDGNING AV EU:S FÖRTECKNING ÖVER STRAFFBARA GÄRNINGAR TILL BROTT MOT BEGRÄNSNINGSÅTGÄRDER (EU:S BROTT MOT BEGRÄNSNINGSÅTGÄRDER) OCH TILLHÖRANDE MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET**

**1 Allmänt**

Kommissionen gav den 25 maj 2022 ett förslag till rådets beslut om utvidgning av EU:s förteckning över straffbara gärningar som föreskrivs i artikel 83.1 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) till att omfatta brott mot begränsningsåtgärder (sanktioner) (COM(2022) 247) och tillhörande meddelande "Towards a Directive on criminal penalties for the violation of Union restrictive measures" (COM(2022) 249). Förslaget till rådets beslut om utvidgning av EU:s förteckning över straffbara gärningar har getts i enlighet med förfarandet som avses i artikel 83.1 i EUF-fördraget. Utvidgningen av EU:s förteckning över straffbara gärningar är en förutsättning för att kommissionen i andra skedet ska kunna lägga fram ett förslag till direktiv som innefattar minimiregler om påförande av straff för brott mot unionens begränsningsåtgärder. Kommissionen föreslår i sitt meddelande om förslaget till beslut centrala element som ett eventuellt kommande direktiv enligt meddelandet kan innehålla.

Enligt kommissionen har man inte kunnat göra en konsekvensbedömning med beaktande av förslagets brådskande karaktär.

I motiveringen till kommissionens förslag hänvisas till bedömningarna som gjordes inom verksamheten för den s.k. Seize and Freeze Task Force-arbetsgruppen som inrättades av kommissionen i mars 2022. Samarbetet och samordningen mellan myndigheterna inom ramarna för den här arbetsgruppen stärker medlemsstaternas åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande av sanktionerna mot Ryssland och Vitryssland. Arbetsgruppens särskilda undergrupp fokuserar på att effektivisera genomförandet av unionens begränsningsåtgärder. Den tar särskilt upp frågor av nationella myndigheter och utreder metoder för att identifiera medel på förhand. I den här undergruppen deltar medlemsstaternas företrädare och nationella behöriga myndigheter. Enligt kommissionen har utbytet av åsikter som hänför sig till den här underkategorin upprepade gånger lyft fram svårigheterna att ställa de individer och juridiska personer som är involverade i brott mot begränsningsåtgärderna till svars. De som deltog i åsiktsutbytet understödde också ett gemensamt straffrättsligt tillvägagångssätt för brott mot unionens begränsningsåtgärder.

Kommissionen hänvisar även till rapporten som nätverket mot folkmord utarbetat och som offentliggjordes i december 2021. I den här rapporten lyfter man fram behovet att bestraffa överträdelser av unionens restriktiva åtgärder för att säkerställa att enskilda eller juridiska personer som är ansvariga för sådana överträdelser faktiskt ställs till svars för sina gärningar. I rapporten konstateras dessutom att "lagföring av brott mot sanktioner kan utgöra ett skyddsnät för att undvika strafffrihet", särskilt när det gäller kopplingen till centrala internationella brott.

Kommissionen lyfter även fram att överträdelser av unionens restriktiva åtgärder kan vara kopplade till brott, såsom terrorism och penningtvätt, som omfattas av ett brottsområde enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget.

Kommissionen säger sig även ha hört expertgruppen för EU:s straffrättsliga politik den 13 maj 2022 som förhöll sig positivt till en harmonisering på unionsnivå av rekvisit och påföljder för brott.

Dessutom uppmanade Europeiska rådet i sina slutsatser den 30 och 31 maj 2022 rådet att snabbt granska kommissionens nyligen presenterade förslag om straffrättsliga åtgärder för överträdelse av EU:s sanktioner.

Förteckningen över brottsområden som fastställts i artikel 83.1 andra stycket i EUF-fördraget har inte tidigare kompletterats med avseende på tredje stycket i punkten. Europeiska kommissionen gav den 9 december meddelandet om Ett mer inkluderande och skyddande Europa: Utvidgande av förteckningen över EU-brott till att omfatta hatpropaganda och hatbrott (COM(2021) 777 final). I meddelandet anges motiveringar till att EU-brottsförteckningen i artikel 83.1 stycke 2 i EUF-fördraget ska utvidgas till att omfatta även hatpropaganda och hatbrott. Som bilaga till meddelandet finns utkastet till rådets beslut om att utvidga brottsförteckningen enligt ovan i enlighet med stycke 3. Statsrådet har översänt en U-skrivelse i ärendet till riksdagen den 20 januari 2022 (U 76/2021 rd, GrUU 1/2022 rd, LaUU 2/2022 rd, StoUU 1/2022 rd). Behandlingen av ärendet pågår i rådet.

De restriktiva åtgärderna är ett viktigt verktyg för att främja de mål för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp) som anges i artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Dessa mål inbegriper att skydda unionens värden, nationell fred och säkerhet samt att befästa och stödja demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna.

Enligt artikel 215 i EUF-fördraget kan rådet vidta restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer och grupper eller icke-statliga enheter eller besluta om åtgärder för att helt eller delvis avbryta eller begränsa de ekonomiska och finansiella förbindelserna med ett eller flera tredje-länder på grundval av ett beslut i enlighet med artikel 29 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna bör ha effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för överträdelser av rådets förordningar om unionens restriktiva åtgärder.

För närvarande har unionen över fyrtio system med restriktiva åtgärder varav vissa syftar till att genomföra Förenta nationernas restriktiva åtgärder och andra gäller sanktioner, dvs. restriktiva åtgärder, som EU antagit själv. Målet med sanktionerna kan vara att upprätthålla internationell fred och säkerhet, förhindra konflikter, stödja demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna samt att försvara de internationella rättsprinciperna. Restriktiva åtgärder kan inbegripa vapenembargon, reseförbud, frysning av tillgångar samt andra import- och exportrestriktioner. EU:s sanktionsförordningar tillämpas automatiskt och lika i alla EU-länder genast då de trätt i kraft och de behöver inte separat införlivas som en del av den nationella lagstiftningen. Förordningarna förutsätter att medlemsstaterna fastställer effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för överträdelser av dessa förordningar. Förordningarna förutsätter inte att dessa påföljder ska vara straffrättsliga.

Kommissionens förslag syftar även till att med avseende på överträdelser av unionens restriktiva åtgärder stärka de nationella myndigheternas kapacitet att spåra, identifiera, frysa och förvalta egendom som erhållits genom brott eller utgör hjälpmedel vid brott. Kommissionen har även samma dag gett ett förslag till direktiv om återvinning och förverkande av tillgångar COM(2022) 245 final.

## **2 Förslagets och meddelandets huvudsakliga innehåll**

### **2.1 Kommissionens förslag till rådets beslut**

Enligt artikel 1 i förslaget till beslut kommer överträdelse av unionens restriktiva åtgärder att läggas till som ett brottsområde i den mening som avses i artikel 83.1 i EUF-fördraget. Enligt artikel 2 i förslaget till beslut träder det här beslutet i kraft dagen efter att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Kommissionen har i motiveringen och inledningen av sitt förslag till beslut föreslagit följande motiveringar till sitt initiativ avseende rådets beslut som enligt kommissionen beaktar kraven på brott i förteckningen som konstateras i artikel 83.1 första stycket i EUF-förordningen.

För det första ska överträdelser av unionens restriktiva åtgärder klassificeras som ett brottsområde för att säkerställa ett effektivt genomförande av unionens politik avseende restriktiva åtgärder. Majoriteten av medlemsstaterna klassificerar redan överträdelser av restriktiva åtgärder som ett brott. Enligt kommissionen utgör en sådan gärning inte ett straffbart brott i endast två medlemsstater. Bland de medlemsstater som klassificerar överträdelser av restriktiva åtgärder som ett brott har vissa länder omfattande rekvisit, såsom ”brott mot FN:s och EU:s sanktioner” eller ”överträdelser av EU:s regler”, medan andra har mer detaljerade bestämmelser såsom en förteckning över förbjudna handlingar. De kriterier enligt vilka förfarandet omfattas av det straffrättsliga tillämpningsområdet varierar mellan medlemsstaterna, men det vanliga är att de är kopplade till hur allvarlig överträdelsen är (allvarlig karaktär) som fastställs i antingen kvalitativa (uppsåt, grov oaksamhet) eller kvantitativa (skada) termer.

För det andra är detta ett område med särskilt allvarlig brottslighet i nivå med de brottsområden som redan anges i artikel 83.1 i EUF-fördraget, eftersom brotten i fråga kan upprätthålla ett varaktigt hot mot internationell fred och säkerhet, undergräva befastandet av och stödet för demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna och medföra betydande ekonomisk, samhällelig och miljömässig skada. Vissa personer och juridiska personer vars tillgångar är frysta kan i praktiken fortfarande ha tillgång till sina tillgångar och till stödsystem som är föremål för restriktiva åtgärder. På samma sätt kan pengar som genereras av utnyttjandet av naturresurser som är föremål för handel i strid med unionens restriktiva åtgärder möjliggöra att system som omfattas av dessa sanktioner kan köpa vapen som de begår sina brott med. Överträdelse av unionens restriktiva åtgärder kan dessutom bidra till olagligt utnyttjande av varor och naturresurser i den regim som omfattas av dessa restriktiva åtgärder.

För det tredje har överträdelser av unionens restriktiva åtgärder en tydlig och ibland även inbegripande gränsöverskridande dimension. Dessa begås vanligtvis av fysiska och juridiska personer som är verksamma på global nivå, men i vissa fall förbjuder även unionens restriktiva åtgärder, såsom export- och importrestriktioner och restriktioner för banktjänster, gränsöverskridande transaktioner. Följaktligen utgör en överträdelse av dessa ett gränsöverskridande beteende som kräver gemensamma gränsöverskridande åtgärder på unionsnivå.

För det fjärde är det faktum att medlemsstaterna har mycket olika rekvisit och påföljder för överträdelse av unionens restriktiva åtgärder enligt sina administrativa och/eller straffrättsliga lagstiftningar en indikation på att samma överträdelse kan bestraffas med olika påföljder och omfattas av olika verkställighetsnivåer. Detta försvagar unionens mål att skydda internationell fred och säkerhet och upprätthålla unionens gemensamma värden. Därför finns det ett särskilt behov av gemensamma åtgärder på unionsnivå för att ingripa i brott mot unionens restriktiva åtgärder genom straffrättsliga bestämmelser.

För det femte utgör de olika rekvisiten och heterogena påföljderna för överträdelser av de restriktiva åtgärderna enligt medlemsstaternas administrativa och/eller straffrättsliga lagstiftning ett hinder för en konsekvent tillämpning av unionens sanktionspolitik. De kan till och med leda till forum shopping från gärningsmännens sida och i slutändan till strafffrihet eftersom de kan

välja att bedriva sin verksamhet i de medlemsstater som föreskriver mindre stränga svar på överträdelser av EU:s restriktiva åtgärder. En harmonisering skulle också öka den avskräckande effekten av sanktioner vid överträdelser av unionens restriktiva åtgärder.

Enligt kommissionen skulle gemensamma åtgärder på unionsnivå för att uppfylla de kriterier som avses i artikel 83.1 i EUF-fördraget inte bara främja lika villkor mellan medlemsstaterna utan även bidra till lika villkor på global nivå och till brottsbekämpningen och det rättsliga samarbetet för att motverka överträdelse av restriktiva åtgärder.

När rådet, efter att ha fått Europaparlamentets godkännande, samtycker till att lägga till överträdelsen av unionens restriktiva åtgärder som ett brottsområde enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget kommer kommissionen att kunna föreslå ett direktiv om överträdelse av unionens restriktiva åtgärder i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

## **2.2 Kommissionens meddelande ”Towards a Directive on criminal penalties for the violation of Union restrictive measures”**

Kommissionen lägger i sitt meddelande (COM(2022) 249) fram viktiga element som det framtida direktivet om straffrättsliga påföljder för överträdelse av unionens bestämmelser om restriktiva åtgärder kan innefatta. Enligt direktivet kan möjliga brott bland annat utgöras av deltagande i åtgärder eller verksamhet som syftar till att direkt eller indirekt kringgå de restriktiva åtgärderna, bland annat genom att dölja tillgångar; underlåta att frysa tillgångar som tillhör eller ägs, innehas eller kontrolleras av en person/enhet; delta i handel, såsom import eller export av varor som omfattas av handelsförbud. Brotten kan bestraffas som begångna genom uppsåt eller grov vårdslöshet. Även försök till brott kan vara straffbart. Enligt meddelandet kan direktivet även innefatta minimibestämmelser om straffskala, juridiska personers straffansvar och sanktionerna för dessa, försvårande och förmildrande omständigheter, behörighet, straffrättslig preskription, aktörernas samarbete och skydd av visselblåsare. Direktivet kan även innefatta bestämmelser om relaterade brott, såsom penningtvätt. När det gäller detta kan bestämmelsen ålägga medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att penningtvättbrott är tillämpligt på egendom som härrör från de brott som direktivet omfattar.

## **3 Förslagets konsekvenser för Finlands lagstiftning**

I Finland kriminaliseras överträdelse av eller försök till överträdelse av restriktiva åtgärder som godkänts enligt artikel 215 i EUF-fördraget som regleringsbrott enligt 46 kap. 1-3 § i strafflagen (39/1889). Enligt 1 § bestraffas bland annat den som bryter mot eller försöker bryta mot en i en med stöd av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt antagen förordning som omfattas av Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och gäller avbrytande av de ekonomiska och finansiella förbindelserna med tredjeländer eller restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer, grupper eller enheter som inte är stater föreskriven eller med stöd av nämnda författningar eller rättsakter meddelad föreskrift.

Enligt 2 § ska gärningsmannen dömas för grovt regleringsbrott om vid ett regleringsbrott 1) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning, 2) gärningen är ägnad att på något område eller i hela landet medföra avsevärd fara för befolkningens utkomst, samhällsekonomin eller landets ekonomiska försvarsberedskap, eller 3) brottet begås särskilt planmässigt och om regleringsbrottet även bedömt som helhet är grovt. Enligt 3 § döms gärningsmannen för lindrigt regleringsbrott om regleringsbrottet med hänsyn till den eftersträlvade vinningens storlek eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa.

För grundläggande regleringsbrott (46 kap. 1 § i strafflagen) kan gärningsmannen dömas till böter eller fängelse i högst två år, för grovt regleringsbrott (46 kap. 2 § i strafflagen) till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år och för lindrigt regleringsbrott (46 kap. 3 § i strafflagen) till böter. På regleringsbrott och grovt regleringsbrott tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer (46 kap. 13 § i strafflagen).

Enligt begränsningsbestämmelsen anses inte smärre försummelser av deklarationsskyldigheten eller uppgiftsskyldigheten och inte heller andra mindre överträdelser av förfarandebestämmelser (46 kap. 15 § i strafflagen) såsom regleringsbrott.

I 4 § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) finns en hänvisningsbestämmelse enligt vilken ”bestämmelser om straff för brott eller försök till brott mot en regleringsföreskrift som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag samt för brott eller försök till brott mot de förordningar som omfattas av Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och har antagits med stöd av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finns i 46 kap. 1–3 § i strafflagen (39/1889).

Det egentliga innehållet i gärningar som bestraffas som regleringsbrott fastställs enligt vad som definieras som förbjudet i författningarna eller normerna avseende dess rekvisit och vars överträdelse är straffbar enligt bestämmelsen. Därför är regleringsbrott s.k. blankostraffbestämmelser till sin karaktär.

Såsom ovan konstateras förutsätter rådets förordningar om unionens restriktiva åtgärder att medlemsstaterna har effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för överträdelser av förordningarna. Även om dessa påföljder inte kan förutsättas vara straffrättsliga i de aktuella förordningarna omfattas överträdelser av förordningarna i Finland av tillämpningsområdet för regleringsbrott och kriminaliseras därmed redan nu.

Kommissionen har ännu inte närmare redogjort för innehållet i det eventuella förslaget till direktiv och förhållandet mellan det eventuella direktivet som beskrivs i dess meddelande och Finlands lagstiftning har endast bedömts preliminärt. På grund av framställningssättet förefaller straffbarheten för regleringsbrott omfatta den typen av brott som i meddelandet planeras vara straffbara enligt det eventuella förslaget till direktiv. Den tydligaste avvikelser här är att regleringsbrotten i Finland inte gäller gärningar som begåtts genom grov vårdslöshet.

#### **4 Förslagets rättsliga grund**

Enligt artikel 83.1 stycke 1 i EUF-fördraget får Europaparlamentet och rådet genom direktiv i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom områden med särskilt allvarlig brottslighet med ett gränsöverskridande inslag till följd av brottens karaktär eller effekter eller av ett särskilt behov av att bekämpa dem på gemensamma grunder.

Enligt artikel 83.1 stycke 2 i EUF-fördraget är dessa brottsområden terrorism, människohandel och sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn, olaglig narkotikahandel, olaglig handel med vapen, penningtvätt, korruption, förfalskning av betalningsmedel, it-brottslighet och organiserad brottslighet.

Enligt artikel 83.1 i EUF-fördraget kan man inte för närvarande föreskriva om straffrättsliga minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljderna för överträdelse av unionens restriktiva

åtgärder eftersom överträdelse av dessa i sig ännu inte omfattas av brottsområdena i nämnda artikel.

Enligt artikel 83.1 stycke 3 i EUF-fördraget får rådet med hänsyn till brottslighetens utveckling anta ett beslut där andra områden av brottslighet anges som uppfyller de kriterier som avses i denna punkt. Rådet fattar ett enhälligt beslut efter Europaparlamentets godkännande.

Kommissionen lägger fram förslaget till rådets beslut i enlighet med förfarandet som avses artikel 83.1 i EUF-fördraget.

I det första skedet antar rådet, efter godkännande från Europaparlamentet, ett enhälligt beslut som definierar överträdelser av unionens sanktioner som ett brott som uppfyller kriterierna i artikel 83.1 i EUF-fördraget. I det andra skedet kan kommissionen föreslå ett direktiv som fastställer minimibestämmelserna avseende brottsrekvisiten och påföljderna för överträdelse av unionens sanktioner som Europaparlamentet och rådet antar genom ordinarie lagstiftningsförfarande. Kommissionens nuvarande förslag till rådets beslut gäller det första skedet.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden för förslaget till rådets beslut är korrekt.

## **5 Förslagets förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna**

Kommissionen anser att initiativet är förenligt med subsidiaritetsprincipen eftersom målet för detta beslut, nämligen att lägga till överträdelser av unionens restriktiva åtgärder till de brottsområden som avses i artikel 83.1 i EUF-fördraget måste uppnås på unionsnivå. Dessutom anser kommissionen att behovet av åtgärder på unionsnivå i det här fallet framgick av motiveringarna ovan som enligt kommissionen beaktar kraven på förteckningsbrott som avses i artikel 83.1 första stycket i EUF-fördraget.

Kommissionen anser även att initiativet är proportionerligt med avseende på dess mål då uppfyllandet av kriterierna i artikel 83.1 i EUF-fördraget beaktas. Beslutet påverkar inte heller de åtgärder som kan vidtas då en eventuell sekundärlagstiftning kan komma att föreslås längre fram.

Finland anser att kommissionens initiativ om utvidgning av EU:s förteckning över straffbara gärningar till överträdelser av unionens restriktiva åtgärder kan anses iaktta subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

## **6 Ålands behörighet**

Det är fråga om strafflagstiftning som enligt 27 § 22 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

## **7 Förslagets ekonomiska konsekvenser**

Rådets föreslagna beslut bedöms inte ha ekonomiska konsekvenser som sådant. Det är ännu inte möjligt att bedöma eventuella ekonomiska konsekvenser av direktivet som eventuellt föreslås längre fram.

## **8 Förslagets förhållande till de grundläggande och mänskliga rättigheterna och grundlagen**

I samband med antagandet av Lissabonfördraget godkände Finland även förfarandet för bemyndigande i artikel 83.1 stycke 3 i EUF-fördraget. Fördraget antogs genom inskränkt grundlagsordning bland annat på grund av artikeln i fråga eftersom den ger rådet rätt att besluta om omfattningen av unionens befogenheter (RP 23/2008 rd och GrUU 13/2008 rd). Utövandet av behörigheten innebär inte längre att befogenheten överförs till unionen utan överföringen skedde redan i samband med införandet av fullmaktsklausulen i stycket (se GrUU 1/2022 rd punkt 6-7).

Vid beredningen av straffrättslig lagstiftning är den straffrättsliga legalitetsprincipen av särskild betydelse (8 § i grundlagen, artikel 7 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och artikel 49 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna). Principen förutsätter tydlig avgränsning och exakthet för brottsrekvisitet. Enligt 8 § i grundlagen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. Enligt kärnan av den straffrättsliga legalitetsprincipen ska brottsrekvisitet anges med tillräcklig exakthet så att man på grundval av bestämmelsens ordalydelse kan förutse om någon handling eller försummelse är straffbar.

## **9 Andra medlemsstaters ståndpunkter**

Eftersom utvidgningen av EU:s förteckning över straffbara gärningar förutsätter enhälligt beslut av rådet är den väsentliga frågan avseende medlemsstaternas ståndpunkter den huruvida någon medlemsstat eller några medlemsstater motsätter sig en utvidgning av förteckningen. I justitieministrarnas rådskonstellation den 9 juni 2022 gav flera medlemsstater sitt preliminära stöd till förslaget. Tills vidare har ingen medlemsstat uttryckligen invänt mot förslaget.

## **10 Institutionernas och övrigas ståndpunkter**

Behandlingen i Europaparlamentet har inte ännu inletts.

## **11 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i Europeiska unionen**

Kommissionens förslag och meddelande samt den här U-skrivelsen till dess väsentliga innehåll till ett motsvarande utkast till E-skrivelse (E 74/2022 rd) har behandlats i EU-ministerutskottets skriftliga förfarande den 8-10 juni 2022 samt i det skriftliga förfarandet för sektionen för rättsliga och inrikesfrågor (EU 7) den 2-3 juni 2022.

E 74/2022 rd, LaUU 22/2022 rd, StoURS 78/2022 rd

I rådet för rättsliga och inrikesfrågor den 9-10 juni 2022 diskuterades allmänt utvidgningen av EU:s förteckning över straffbara gärningar till att omfatta överträdelser av unionens restriktiva åtgärder. Diskussionen har tills vidare varit av allmän karaktär och preliminär. Se promemoria OM2022-00140.

Se även U 76/2021 rd och riksdagens utlåtanden: LaUU 2/2022 rd, GrUU 1/2022 rd, StoUU 1/2022 rd.

## **12 Statsrådets ståndpunkt**

Statsrådet fördömer kraftigt Ryssland attack mot Ukraina. Rysslands attack riktas mot Ukraina men även mot hela den europeiska säkerhetsordningen. Rysslands attack är en grov kränkning mot den internationella rätten.



Statsrådet anser det viktigt att de restriktiva åtgärderna (sanktionerna) enligt artikel 215 i EUF-fördraget effektivt genomförs. Straffrättsliga påföljder för överträdelse av restriktiva åtgärder är i princip motiverade.

Uppmärksamhet bör fästas vid den grundläggande betydelsen och den exceptionella karaktären av kompletteringen av EU:s förteckning över straffbara gärningar eftersom förteckningen inte har kompletterats tidigare och en komplettering skulle innebära en utvidgning av unionens befogenheter. Det är motiverat att initialt förhålla sig återhållsamt till att utvidga unionens straffrättsliga behörighet eftersom straffrätt traditionellt ansetts vara ett rättsområde som är särskilt nära kopplat till den nationella suveräniteten.

Statsrådet anser att kommissionen lagt fram motiveringar för en utvidgning av EU:s förteckning över straffbara gärningar till att omfatta överträdelse av unionens restriktiva åtgärder, som beaktar kriterierna för brotten i förteckningen enligt artikel 83.1 stycke 1 i EUF-fördraget. Med avseende på de kriterierna kan överträdelse av unionens restriktiva åtgärder inte anses skilja sig märkbart från de brottsområden som redan nämns i artikel 83.1 stycke 2.

Statsrådet förhåller sig i princip positivt till en komplettering av EU:s förteckning över straffbara gärningar inom det här brottsområdet. Statsrådet betonar dock att en komplettering av EU:s förteckning över straffbara gärningar är ett exceptionellt förfarande och att en eventuell utvidgning av förteckningen i det här sammanhanget inte på något sätt är riktgivande eller underlättar att den kompletteras med andra brottsområden längre fram.

Statsrådet anser det även viktigt att vid utarbetandet av rådets eventuella beslut och efterföljande direktivförslag särskilt beakta unionsbestämmelsernas proportionalitet, den straffrättsliga laglighetsprincipen och dess krav på en exakt och noggrant avgränsad straffrättslig lagstiftning samt respektera den interna konsekvensen och de rättsliga traditionerna i medlemsstaternas nationella straffsystem. Statsrådet fäster även uppmärksamhet vid att straffrätten enligt den straffrättsliga laglighetsprincipen inte kan tillämpas retroaktivt utan först på gärningar som har begåtts efter att straffbestämmelsen trätt i kraft i den nationella lagen.

Det bör även betonas att andra metoder kan vara viktigare än fastställande av minimibestämmelser för ett effektivt genomförande av EU:s restriktiva åtgärder.